

S

TANZANIA

ELSKER Å LAGE MAT

Tenåringen Elipendo har funnet sin vei ut av fattigdom og vil bygge bakeri.

BURKINA FASO

**Terrorfrykt
på landsbygda**

UGANDA

**Santos kan aldri
glemme**

MALI

**Makoro elsker
skolen**

ØYEBLIKKET

Det er vona om å fange noko
som gjer at fiskaren kastar nota på nytt og på nytt
– det er ikkje det han ser som gjer det.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD

En livslinje av håp

Vi skal stå i det, levere og forlenge en livslinje av håp», sa FNs generalsekretær António Guterres etter at Russland brukte sitt veto på å stemme ned et forslag om å fordømme invasjonen og krigføringen i Ukraina.

FNs generalsekretær tenkte nok på den viktige rollen FN har i dette bildet, og de tusenvis av medarbeidere som daglig gjør en stor innsats i kampen for fred og i kampen mot fattigdom over hele verden.

I denne kampen står også Strømmestiftelsen. Hver eneste dag er vi sammen med våre samarbeidspartnere, ute i landsbyer, i byer og tettsteder. Gjennom vårt arbeid går vi side ved side med mennesker som har tatt opp kampen mot urett og fattigdom. Vi er en viktig brikke i dette store bildet av mennesker og organisasjoner som hver eneste dag kjemper for rettferdighet, trygghet og likhet for alle mennesker.

Vårt mål er en verden uten fattigdom der det ikke lenger er bruk for bistand. Skal vi klare det må det politisk kløkt og vilje til. Pandemien har satt kampen for å utrydde ekstrem fattigdom innen 2030 kraftig tilbake.

Derfor skal vi, sammen med alle dere, fortsette og stå i det, levere og forlenge en livslinje av håp, til mennesker vi arbeider med og for. Og vi skal fortsette å utfordre våre politikere til å gå sammen med oss i kampen for en verden uten fattigdom.

Egil Mongstad
Redaktør

5 Kler opp nybyggerne

8 Terrorister på motorsykkkel

14 Mathjelp gjev ny von

18 Verden i bilder

20 Fra nært og fjernt

22 Mitt hjem

24 Sjelen min får aldri fred

28 Jobben min

30 Gloria håper fortsatt

34 Hjertevenn

Adresse: Tangen 8, 4608 Kristiansand · Telefon: 38 12 75 00 · post@strommestiftelsen.no
www.strommestiftelsen.no · Kontonummer: 3000.32.51000 · Vipps: 03002

S

ANSVARLIG REDAKTØR

Erik Lunde

REDAKTØR

Egil Mongstad

JOURNALISTER

Maia Sunniva Finnestrand

Sofi Lundin

Fatoumata Dembele

Adamou Assoumane Issa

DESIGN

Innoventi

TRYKK

United Press

OPPLAG

16.800

S Kommer ut fire ganger i året

ISSN 2703-8513

Elipendo gleder seg over mulighetene det å laga mat gir henne.
Foto: Maia Sunniva Finnestrand

Strømmestiftelsen bekjemper fattigdom gjennom utdanning, jobbskaping og samfunnsbygging i 11 land i Asia og Afrika. Vi gir mennesker muligheten til selv å kjempe seg ut av fattigdom.

S er trykket på miljømerket, resirkulert papir og pakket i 100 prosent nedbrytbar biofilm som skal kastes i matavfall. Strømmestiftelsen er med i Innsamlingskontrollen.

I skyggen under et halvtak av bølgeblikk sitter Batouma Fomba og syr. Her tjener hun til livets opphold for seg og de tre barna.

Batouma kler opp nybyggerne

Tekst og foto EGIL MONGSTAD, MONETGOULA, MALI

Det er brennende hett under sola som står mid-dagshøyt på himmelen. En bil humper forbi. Fin sand virvles opp i en sky bak bilen og legger seg som et gul-grått teppe over busker og kratt i veikanten. En tankbil fylt med vann har kjørt forbi tidligere på dagen og sprøytet veien for å dempe sandskyene. Men snart får solstrålene overtaket igjen. Sandskyene kan sees på lang avstand og henger som grå striper etter bilene som farer gjennom landskapet.

RIKHOLDIG KRAMBOD

I et veikryss, ikke langt fra et busstopp og et par andre salgsboder, har Batouma sin lille butikk i en blåmalt bod bygget av tynne jernplater. På disken ligger det stoffer og tøy i ulike farger og mønster. Med måleband rundt halsen og en skreddersaks i hendene planlegger hun et av dagens gjøremål. En kunde har bestilt en enkel kjole som hun skal begynne på og gjøre ferdig ut på ettermiddagen.

Drømmen er å utvide butikken, sier Batouma.

På veggen bak henne henger det deksler og ladekabler til mobiltelefoner. Her kan en også kjøpe led-lamper og batterikabler. En vifte står stille og vitner om at det kan bli brutalt varmt i den lille butikken. På et sybord utenfor står en Butterfly symaskin, produsert i Kina, men kjøpt på markedet i Bamako for 70 000 CFA (1000 kr.) Symaskinen har hun kjøpt for egne penger.

Det er hit, til dette nybyggerområdet, at

Batouma, mannen og de tre barna deres har flyttet.

SER FREMOVER

– Vi eide et stykke land her, og nå holder vi på å bygge vårt eget hus. Det er også billigere å bo her, og det er flere som flytter hit, sier den unge syersken. Hun er en del av Strømmestiftelsens arbeid her, og med i enen spare- og lånegruppe. Gruppen startet for få måneder siden. Batouma håper at gruppa skal hjelpe henne.

– Jeg ønsker å ta et større lån så jeg kan kjøpe inn flere stoffer og få flere varer i butikken min. En dag kan jeg også kanskje ansette en, slik at vi kan ta flere jobber. Siden dette er et nybyggerområde, gir det meg muligheter. Det er få skreddere her, og behovet øker. Det er en mulighet. Jeg har lært mye av de andre i gruppa, både hvor viktig det er å planlegge og hvordan det kan hjelpe meg til å gjøre jobben min bedre. Vi lærer så mye av hverandre når vi er sammen, sier hun og smiler.

Det er midt på dagen. Kundene har vært innom og er på vei til sine gjøremål. I ordreboken er det bestillinger.

– Er det, for eksempel en kjole som ikke har et avansert mønster, kan jeg klippe og sy sammen fire slike på en dag. Det vil gi meg en fortjeneste på rundt 2000

cfa. (ca.30 kr.), sier den unge trebarnsmoren.

VONDT Å VÆRE FATTIG

Fattigdommen var stor i familien der hun vokste opp sammen med foreldrene og noen eldre søsken i Sikasso, vest i Mali. Hun har gått seks år på skolen.

– Jeg likte skolen, og var en av de beste i klassen. Men det var så mye å gjøre hjemme, og foreldrene mine mente at skole ikke var

Batouma Fomba trives godt med saks og måleband blant stoffene og tøyene hun har i butikken sin.

viktig for ei jente, så jeg måtte slutte, sier hun. Batouma vet hva det er å være fattig.

– Det er vondt når du ikke har nok mat til barna dine, eller du ikke kan kjøpe medisiner, sende barna dine til skolen, eller kjøpe andre ting vi trenger, sier den unge kvinnen. Rundt henne kryper tvillingene, en gutt og ei jente som er to år gamle. Den eldste datteren er ikke med i dag.

– Jeg vil at alle barna mine skal få en utdanning. Det er viktig for dem, og for meg. Men må vi spare og ikke har penger til at barna våre kan

gå på skolen, må jentene slutte. De kommer til å bli giftet bort, og hvorfor skal vi betale for deres utdanning da? Men aller helst vil jeg at alle skal gå på skole, og få den utdanningen jeg aldri fikk fullføre, sier hun.

Hun giftet seg da hun var 18 år gammel. Ekteskapet var arrangert, og hun har akseptert at mannen kan ta flere koner, dersom han ønsker det. Det har hun skrevet under på.

– Vi har en avtale om det, og det er helt i orden. Det er slik det er her, sier 22-åringen. På symaskinen trekker hun frem undertrå-

den og trækker på pedalen. Stoffet hun har klippet skal bli en kjole til en voksen dame. En mann kommer forbi. Han skal til en av de andre bodene på plassen. En gutt stopper og spør henne om noe før han går videre. Batouma kan fortsatt sy et par timer i den stekende middagssolen, før hun må hjem og stelle for barna. Etter det, i den svalere ettermiddagen, skal hun gjøre ferdig kundens kjole. Så vil hun begynne på den neste bestillingen, og holde på en stund, helt til mørket faller på og hun må gi seg.

– Terroristene kommer på motorsykkel

Den nye dagen var fortsatt natt da de reiste. Fire timer i bil lå foran dem. De dro fra et område nord i landet, preget av opprør med angrep fra jihadister og militær usikkerhet, global oppvarming og pandemi. Hawa Ouedraogo (47) var en av dem.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD – OUAGADOUGOU, BURKINA FASO

De sipper varm te med sukker og melk. Det er formiddag, og inn i dagslyset har de reist gjennom natten. Nå spiser de frokost på terrassen i Strømme-stiftelsens lokaler i Ouagadougou, hovedstaden i Burkina Faso. Og nå sitter de her, fire kvinner fra landsbygda nord i Burkina Faso: Hawa Ouedraogo (47), Ramata Savadogo (47), Zalissa Savadogo (46) og Adjara Zorom (30).

De dyrker tomater og grønnsaker, selger fisk og dagligvarer, en av dem har en liten

kafé og en drar til markedet hver dag for å selge krydderballer.

UROLIG OMRÅDE

Alle fire kommer fra landsbyer nord i landet, betente og urolige områder som ligger mot grensen til Mali. Den nærmeste byen er Ouahigouya, den største byen nord i Burkina Faso.

– Det er vanskelig og utfordrende, sier Ramata Sawadogo. 47-åringen driver sin egen lille restaurant i landsbyen Kalsaka.

– I våre områder er det flere tusen internt fordrevne flyktninger. Organisasjoner og myndighetene våre støtter dem med mat og annen hjelp. Men vi vet ikke hvem mange av

– Terroristene vil ikke at kvinner skal jobbe. Derfor må vi gjemme oss når de kommer, sier Hawa Ouedraogo.

– Pandemien har rammet oss alle og mange har tapt mye, sier Zalissa Savadogo.

dem er. I en landsby er det over 1000 internt fordrevne. Noen kan være terrorister, vi vet ikke, og det gjør oss utrygge, sier Savadogo.

LEVER MED FRYKTEN

– Sikkerhet er viktig. Det tar selvsagt mye av tiden og påvirker dagen vår. Vi er engstelige når barna våre er på skolen. Vi må passe mer på. Jihadistene kommer på motorsykel. Når vi hører det kommer sykler, må vi stoppe arbeidet og forsøke å gjemme oss. Når de har passert, må noen av oss hjem for å se etter barna og sjekke at alt er bra. Vi er redde når dette skjer. Terroristene vil ikke at

kvinner skal arbeide, og selv om ingen av oss har opplevd angrep, lever vi med frykten for at det kan skje. Mennene våre er mye borte og arbeider i gullgruvene. Vi er alene, sårbare og må passe oss sjøl. Det er svært vanskelig, sier Hawa Ouedraogo. 47-åringen har sju barn. I tillegg til å drive jorden og dyrke hirse, tjener hun penger på krydderballene Soumbala, som hun selger på markedet.

– Pandemien har rammet oss alle. Mange har tapt mye. Markedene ble stengt og fattigdommen har økt. Selv nå, to år senere, selger vi ikke som før. Når du lever fra dag til dag, og det du kan tjene i dag er avgjørende for

HALVMÅNEDYR KING

Dyrkingsmetode som tar vare på regnet. Frøene blir sådd, og plantene vokser i et område som er formet som en halvmåne. I disse «halvmånene» holdes vannet på plass, slik at det trekker ned i jorden og gjør jobben det skal for å gi plantene næring – og dermed en bedre avling.

66

Terroristene vil ikke at kvinner skal arbeide

Hawa Ouedraogo, Burkina Faso

hva du skal spise neste dag, da er en måned nesten uten inntekter vanskelig for alle, sier Zalissa Savadogo og Adjara Zorom og får bekreftende nikk fra de to andre.

De vet at pandemien en dag vil være over. Selv om ingen av dem ennå er vaksinert, og de er redde for hva pandemien fortsatt kan påføre dem, er det likevel helt andre ting som opptar dem mye mer: Klimaendringene.

NATUREN STRAFFER OSS

– Regnet vi før visste kom, kommer ikke lenger som det gjorde, avlingene er mindre og avkastningen dårligere. Skogene er borte, og det er

mer tørke. For å ta vare på det vesle regnet som kommer, bruker vi nå halvmånedyrking. Det gir oss i alle fall en mulighet til å ta vare på det vannet vi får, og gir frøene en sjanse til å vokse opp, forteller Zalissa Savadogo.

Hawa Ouedraogo, en av de andre kvinnene, mener det som skjer med klimaet er menneskeskapt.

– Når vi kutter ned skogen, blir regnet borte og vi får mer tørke. Jorda vi lever av ødelegger vi med sprøtemiddel, og i gullgruvene, som det er mange av her, bruker vi cyanid som er livsfarlig både for jorda og oss mennesker. Vi har ikke lover som beskytter naturen vår, og

– Nye ovner til å koke på gjør at vi sparer skog. Det er viktig for klima, sier Ramata Savadogo.

SPARE- OG LÅNE-GRUPPER

De fire kvinnene er alle med i en av Strømme-stiftelsens spare- og lånegrupper. Er du fattig er ikke bankene interessert i deg. Denne banken eier de selv, bestemmer innskudd og rente, og alle kan låne. Lånene betales tilbake med rente. Etter ett år blir alle innskuddene og fortjenesten de har hatt på utlån delt ut til medlemmene. På møtene er lese- og skriveopplæring, voksenopplæring om rettigheter, helse, hygiene og ernæring en del av innholdet.

Adjara Zorom med sønnen på fanget. Klimaendringene er virkelige, og det er hans fremtid det handler om, sier hun.

nå er det naturen selv som straffer oss. Før var det mye kjøligere på denne tiden av året. Nå er temperaturen, som i dag, over 35 grader. Det skal ikke være slik, sier Hawa.

De er alle med i spare- og lånegrupper. Klimaendringene opptar dem alle. En positiv konsekvens av at de kommer sammen og kan diskutere og snakke om felles utfordringer, er at de nå har tatt i bruk mer klima- og energivennlige ovner til å lage mat på.

– Fortsatt brenner vi ved, men ovnene vi har nå bruker ikke så mye ved som dem vi

hadde før. Vi sparer skog med disse ovnene, sier Ramata Savadogo.

FREMTIDEN

Det er blitt ettermiddag på terrassen i Ouagadougou. Timene har gått fort. Vi har spist, drukket te, og de fire kvinnene har delt åpent om sin hverdag. Vi har snakket om utfordringer og problemer, om gleder og sorger, om fremtiden i et land som for få år siden var et ettertraktet reisemål for turister fra Europa, men som nå er i ferd med å bukke under av

usikkerhet og fattigdom. Om noen timer, før mørket har lagt seg, er de tilbake i sine landsbyer og til sin hverdag.

I morgen skal de tilbake i åkrene og dyrke både gamle kornslag, og kanskje prøve ut nye og mer klimatilpassede sorter som kan gi dem bedre avlinger. Og de må passe seg, tenke på barna, og være på vakt for motorsyklister som kan være jihadister og true dem og familien.

På fanget har Adjara Zorom den vesle sønnen sin. Hun klemmer ham kjærlig inntil seg. Det er fremtiden hans dette handler om.

JIHADISTER I BURKINA FASO

I flere år har jihadister skapt utrygghet i Burkina Faso. Det begynte med etnisk uro og opprør nord i nabolandet Mali. I 2012 ble flere grupper, noen av dem tilknyttet Al-Qa'ida som kom fra Libya, en del av opprøret og overtok makten i store deler av Nord-Mali. Samme år ble det gjennomført et militærkupp i landet. Etter det er det gjennomført flere kupp i Mali. Denne konflikten har senere spredt seg til nabolandene Burkina Faso og Niger.

Internt fordrevne

I 2016 begynte terrorgrupper, med tilknytning til Al-Qa'ida og IS å angripe i Burkina Faso. Siden har de gjennomført flere angrep på sivile mål. Nå står landet overfor en humanitær katastrofe med matmangel og utrygghet. I januar i år ble det gjennomført et militærkupp i landet.

1700

sivile og soldater er drept i konflikten ved utgangen av 2021.

1,4

millioner mennesker er drevet på flukt internt.

Tre veier ut av krisen

Jeg og du kan være lei av nedstenging og korona, men vi har i det minste mat på bordet.

ERIK LUNDE, GENERALSEKRETÆR I STRØMMESTIFTELSEN

Testing, isolasjon, karantene og smittesporing. Stengte tilbud, sosial avstand og smittevern. Vi nordmenn har kjent på konsekvensene av pandemien, vi også. De siste månedene har liketil strømpriskrisen lagt stein til byrden. Likevel vil jeg hevde at vi er utrolig heldige her i Norge. Vi har koronakompensasjon, lønn under permitteringer og lærere som har holdt skolene i gang.

Flytter du blikket sørover, vekk fra den oljesmurte velferdsstaten vår, til den afrikanske landsbygda, så ser du de virkelige brutale konsekvensene av pandemien. Vi i Strømmestiftelsen har kartlagt hvordan covid-19 og koronatiltakene har påvirket lokalsamfunnene i Øst- og Vest-Afrika, der vi driver utviklingsprogrammer. Denne kunnskapen har vi samlet i «Poverty Report 2021», som vi la frem i midten av januar. Den viser at situasjonen er mye verre enn før pandemien. Utviklingen er satt mange år tilbake, og den ekstreme fattigdommen øker. Tiltakene har rast med hard hånd over små samfunn på landsbygda, som ikke engang har sett snurten av koronasmitte. De som bor der spiser mindre mat enn før. Mange spiser såkornet de trenger for å dyrke egen mat. Veldig mange har mistet levebrødet og jobbene sine. Barn har ikke fått gå på skolen på lange tider, helt opp i to år i Uganda. Nedstengingen av samfunnene og alle tiltakene har ført til at vold og seksuelle overgrep øker drastisk. Kort sagt, de som hadde det verst fra før, har fått det verre. Mye verre. Strømmestiftelsen ser at vi selv må

gjøre endringer for å svare på denne nye, humanitære krisen. Derfor starter vi nå matutdeling til familier med barn i hurtigskolene våre. Det gjør samtidig at det langsiktige utviklingsarbeidet vårt kan holde frem. For rapporten maler ikke bare et svart bilde av situasjonen, den peker også på tre faktorer som en vei ut av krisen.

For det første må vi øke matsikkerhet. Derfor deler vi ut mat, samtidig som vi må satse på å øke den lokale matproduksjonen med klimatilpasset jordbruk.

For det andre ser vi at det må satses betydelig på utdanning, for å unngå en tapt generasjon skolebarn. I Strømmestiftelsen arbeider vi etter mantraet «veien ut av fattigdom starter første skoledag».

For det tredje må lokalsamfunnene styrkes. Ifølge undersøkelsene våre står man mye sterkere i møte med kriser, hvis man er med i et sterkt og godt organisert lokalsamfunn. Spare- og lånegrupperne våre er et eksempel som har gitt samhold, større økonomisk sikkerhet og delt kunnskap om smittevern. De som står sammen, klarer seg bedre.

I Norge har debatten om korona i den tredje verden handlet om vaksinefordeling. Effekten av tiltakene blir ikke nevnt. For de fattigste i verden er lockdown ensbetydende med å måtte klare seg selv – med det lille man har. Snart to år inn i pandemien ser vi nå hvor drastiske konsekvenser dette gir.

En verden med mindre fattigdom og ulikhet står bedre rustet til å møte nye pandemier. Å bekjempe fattigdom er verdens immunforsvar.

Sparar sjøl om alt blir dyrare

Med sterkt aukande matvareprisar, mangel på mat, og i eit samfunn prega av væpna konflikter og utryggleik, kjem kvinner i Mali saman for å spare og støtte kvarandre.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD, MONTEGOULA, MALI

DANAYA er namnet på den heilt nye spare- og lånegruppa i Kinane, eit område i bydelen Montegoula, utanfor Bamako i Mali. Namnet på gruppa tyder tillit. Framleis er mykje nytt for dei 30 kvinnene i gruppa, som starta for nokre få månader sidan. Men alt no ser dei kva gruppa og fellesskapet kan bety for dei.

– Dette vil hjelpe. Det kan endre liva våre, og vere med å gje oss ei inncome og eit betre liv. Når du ikkje har ein jobb, kan dette bety mykje, seier Mariam Sacko, ei av kvinnene i gruppa.

SAMARBEID GJEV STYRKE

Kvar torsdag kjem ho og dei andre saman på gardsplassen til ei av medlemmane for å spare og låne. På møta snakkar dei òg om felles utfordringar og dei deler gleder med kvarandre. Å kome saman slik er heilt nytt, og det å snakke om felles problem er dei heller ikkje vane med. Å spare har dei vore vane med frå før, men no skjer det i ein større samanheng. Fram til no har dei spart 100 CFA (1,50 kr) på kvart møte.

– Det er altfor lite. Skal dette ha noko å bety, må de spare meir. Me skal vere med å rådge, rettleie og hjelpe slik at de kan sjå kva moglegheiter dette kan by på. Difor er det viktig at de også aukar sparebeløpa, seier

rådgevar for spare- og låneprogrammet i Strømmestiftelsen, Mariame Coulibaly. Ho forklarar at fleire i gruppa må ta lån, og at med å auke sparebeløp vil fleire kunne låne og investere, og med det tene meir.

– For dei fleste er dette nye tankar. Montegoula er nybyggjarområde, og mange har flytta hit frå Bamako, fortel Sita Belem, ei av kvinnene i gruppa.

UTRYGGLEIK OG MATMANGEL

Heller ikkje dette området er upåverka av den vanskelege militære situasjonen i landet. Fleire her er internt fordrevne på grunn av mangel på tryggleik, andre har flytta hit av andre grunnar. Dette, saman med pandemien, gjer at fattigdomen aukar.

– Difor vonar me at dette kan hjelpe oss, seier Sita Belem. Ho fortel at mange ikkje har nok mat å ete. Nokre fortel at dei har lite, og andre seier dei kan dekke dei heilt grunnleggande behova for mat, klede og helse. Fleire fortel at dei har gått frå å ete tre gonger om dagen til no, to og eit måltid.

AUKA MATPRISAR

Pandemien har gjort alt dyrare. For få veker sidan kosta eit kilo sukker 450 CFA (6,80 kr).

Soungoura Diarra og Batouma Fomba er to av medlemmane i gruppa. Begge set si von til at gruppa kan hjelpe dei vidare med dei aktivitetane dei gjer. Soungoura (t.v) sel grillkol, medan Batouma (no to frå venstre) har si eiga vesle skreddarverksemd.

66

Gruppa kan hjelpe oss i ei vanskeleg tid

Mariam Sacko

No er prisen 600 (9,10 kr).

– Det er mykje, og me får mindre for pengane våre no. Det er ikkje lenge sidan eit kilo kjøtt kosta 2300 CFA (35 kr) per kilo – no må me betale 2800 (42,50 kr), seier ei av kvinnene.

– Når du berre har eit bestemt beløp å handle for, og beløpet ikkje endrar seg, betyr det at det blir mindre mat når prisen stig – og nokre gonger vil det også seie mat av dårlegare kvalitet. Når du til dømes kjøper ris av dårlegare kvalitet, et du også dårlegare, seier ei, og fortel at i hennar familie er det borna som får ete først, og dei vaksne får mat etter dei.

TILLIT OG NYVON

– Situasjonen er vanskeleg. Difor er gruppa så viktig. Den kan hjelpe oss i ei vanskeleg tid, seier Mariam Sacko, og får samtykkjande nikk frå dei andre.

På gardsplassen held ei ung kvinne på å lage dagens middag. Strimlar med dyrefeitt blir delt opp og satt på kok i ein kjele på det brennande bålet i grua. I bakgrunnen er kvinnene i ferd med å bryte opp. Dagens møte er over. Nye tankar og litt meir kunnskap om sparing, har gjeve litt større von om ei betre framtid saman og i tillit til kvarandre.

– Mathjelpa betyr så mykje og er det som kan hjelpe oss over kneika, seier Sakina Chaibou.

Mathjelp gjev ny von

Langvarig tørke gjer at familiar og z i Niger treng mathjelp. Situasjonen er kritisk for mange som har seld både verdisaker, eigedom og såkorn for å klare seg fram til neste avling.

Tekst FATOUMATA DEMBELE og ADAMOU ASSOUMANE ISSA *Foto* ADAMOU ASSOUMANE ISSA

Sjølvsagt når det meste ser ut til å gå imot, dukkar det opp noko som kan gje oss ny von, seier Sakina Chaibou, og smiler. 15-åringen er elev i Strømmestiftelsens Speed School, og familien er ein av dei som no får mathjelp gjennom Strømmestiftelsen i Niger.

– Dette er det som kan hjelpe oss over kneika fram til neste innhausting, seier ho.

Nyleg kunne dei ta imot 50 kilo hirse, ein sekk mais, salt, matolje, ei matte, 50 såpestykke og eit moskitonett.

MATHJELP

– Det gjev oss mat i minst ein månad framover, seier den unge jenta. No treng ho ikkje gå svol-

ten til skulen lenger. Det gjer skuledagen betre. Sakina har nedsatt funksjonsevne og er med i Strømmestiftelsens utdanningsprogram “together for inclusion” (TOFI) som går ut på å innlemme personar med nedsett funksjonsevne i Speed School.

– Dette har gjeve meg ein ny sjanse til å få ei utdanning, sier ho.

På ei reise med foreldra sine til nabolandet Ghana, der dei dreiv handel, blei ho sjuk og mista muskelkraft i den eine foten. Ho blei ufør, og slutta på skulen.

– Diverre er det vanleg at born med bevegelseshemming ofte ikkje fullfører skulegang og endar som tiggjarar, seier Strømmestiftelsens

landdirektør i Niger, Hannatou Hassan.

STORT BEHOV FOR HJELP

– Dette betyr uendeleg mykje for dei 811 familiene som har fått mathjelp, seier Hassan. Ho understrekar samstundes at behovet for hjelp framleis er stort.

– Takk for hjelpa! Dette gjer at eg no kan sjå framover, både på grunn av maten vi har fått, men også fordi eg er med i Speed School. No kan eg studere, få ei utdanning og bli ein ressurs som kan bety noko for landsbyen, landet og folket mitt, seier Sakina Chaibou, som har fått lækjarhjelp, krykkjer og ein betre kvardag etter at ho blei med i Speed School.

I Niger har vi satt i gang matutdeling til familier med barn i våre Speed Schools i hovedstaden Niamey og Tillaberi-regionen i vest.

Mat til barn i Niger

Tekst EGIL MONGSTAD *Foto* ADAMOU ASSOUMANE ISSA

Sultne barn lærer lite – og når vi vet at veien ut av fattigdom begynner første skoledag og gjennom utdanning, er det viktig for barna også i Niger, at de kan starte skoledagen med mat i magen.

Vi har alt bevilgetbegynt å samle inn penger og kjøpt inn ris, mais, hirse, salt, olje og såpe i en nødhjelpspakke som vi frem til nå har delt ut til 811 familier.

Innsamlingen har gitt over 667.000 kroner, men behovet er fortsatt stort og innsamlingen fortsetter. Med mer penger kan vi rekke ut til flere familier.

Niger er blant de ti fattigste landene i verden, og et av landene som er sterkest rammet av krisen. I Strømmestiftelsen har vi derfor satt i gang en innsamling til familier med barn på våre Speed Schools i Niamey og i Tillaberi regionen vest for Niamey i Niger.

Tørke, angrep av gresshopper, og terrorister som brenner ned åkrene er noe av det som har rammet avlingene og påført familier store tap. Undersøkelser viser at befolkningen i nærmere 6500 landsbyer i Niger nå står overfor en alvorlig sultkrise.

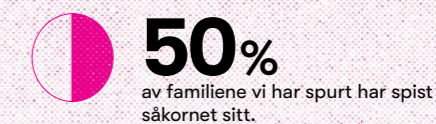
Klimaendringene rammer Niger kanskje mer enn noe annet land i verden. Her er 80 prosent av befolkningen avhengig av jordbruk. Den globale oppvarmingen betyr at landet er svært utsatt for matmangel, sult og fattigdom.

En av de 811 familiene som har mottatt mathjelp i Niger.

FAKTA

- Matlagene i Niger er snart tomme.
- Før pandemien spiste 75 prosent av barna i prosjektene våre tre måltider om dagen. Nå gjelder dette bare 11 prosent.
- Mat blir dyrere og folk spiser mindre, samt mindre næringsrik mat.
- En rapport fra World Vision viser at et barn som legger seg sulten har 60 prosent større sjanse for å bli giftet bort enn et som ikke gjør det.

← NEPAL

Ei ung jente bærer ei tung bør med gras på ryggen. Graset skal ho ha til husdyra. Vegen ho går på passasarar forbi skulen. Framleis er det mange born i Nepal som ikkje er på skulen. Ifylgje UNICEF gjeld det 770 000 born i alderen 5 til 12 år. FOTO: EGIL MONGSTAD

→ SRI LANKA

Ei kvinne på markanden, der ho sel tørka, små fisk. Tilfanget på ulike fiskeslag i Sri Lanka er stort og omfattar over 100 ulike artar. På Sri Lanka står fisk for om lag 50 prosent av befolkninga sitt proteininntak. Det er eit inntak av fisk som er meir enn tre gonger gjennomsnittet i verda. Fiskeindustrien i landet sysselset nærare 600 000 menneske, og er også ei viktig eksportnæring. FOTO: EGIL MONGSTAD

NIGER

Dette er ei spare- og lånegruppe i Niger. I gruppa er det fleire som har nedsett funksjonsevne. Ein gong i veka er dei saman for å spare og låne pengar. Eit av tiltaka dei gjer saman er å lage peanøttsmør og kaker av peanøtter som dei sel til inntekt for gruppa. Varene har dei i den lilla og svarte bøtta. FOTO: EGIL MONGSTAD

BANGLADESH

Ei gruppe musikarar og ei dansegruppe i ein landsby i Bangladesh. Musikk og dans er viktig i alle kulturar og betyr mykje, også for identitet, sjølvkjensle og samkjensle. Kultur kan til dømes vere ein sterk bidragsytar til å førebyggje sosial distansering og ekskludering, og fremje samarbeid og fellesskap. FOTO: EGIL MONGSTAD

Fra nært og fjernt

Norske elever i møte med ungdommer fra Tanzania. Foto: Øystein Venås Sørensen

Samarbeid med skoler

ØNSKER DIN SKOLE å samarbeide med en bistandsorganisasjon? Her får du sju gode grunner for å velge Strømmestiftelsen:

- Bidra til å bekjempe fattigdom
- Få et utvidet verdensbilde
- Økt samhold på skolen
- Førstehånds kunnskap gjennom prosjektbesøk i utviklingsland
- Skreddersydd undervisningsopplegg
- Hjelp til å skaffe motivasjonspremier, for eksempel fallskjermhopp
- Gratis informasjons- og markedsmateriell

ER DETTE INTERESSANT, ELLER HAR DU SPØRSMÅL?

Ta kontakt med Øystein Venås Sørensen, fagansvarlig for skolesamarbeid i Strømmestiftelsen.

- Tlf.: 90 51 20 79
- E-post: ovs@stromme.org

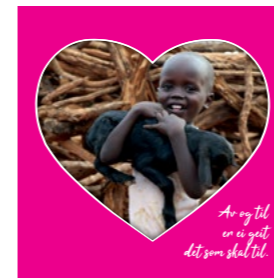

Scann koden, les mer

Ønsker du besøk?

I STRØMMESTIFTELSEN ØNSKER vi å være synlige og at folk skal bli kjent med oss både her på Sørlandet, men også andre steder i landet. Ønsker du og din forening, din skoleklasse, menighet, eller for eksempel dine barns barnehage å bli bedre kjent med hvordan dere kan være med å bekjempe fattigdom og gjøre verden til et bedre sted for oss alle? Da må du ta kontakt med oss på post@strommestiftelsen.no eller ringe oss på 38 12 75 00.

Geiter på topp

Av og til er en geit det som skal til.

SYMBOLSKE JULEGAVER ER fremdeles de mest populære, og også denne jula var geitene bestselgeren. En av de andre populære gavene var en solcellelampe. Denne og flere andre gaver, for eksempel kaffe som også solgte godt, kan fortsatt kjøpes i nettbutikken. Og nå har vi fått ny kaffe med smak av karamell, sjokolade og honning. Kaffen er dyrket i Guatemala av dyktige bønder.

Ønsker du å se mer av vårt gaveutvalg kan du gjerne ta et besøk i nettbutikken vår: strommestiftelsen.no/nettbutikk

Julebyen

I ÅR VAR Strømmestiftelsen med i «Julebyen» i Kristiansand. Med egen bod med salg av julegaver og med informasjon om hvordan vi alle kan være med å bekjempe fattigdom, møtte vi mange av byens store og små som hadde tatt turen til «Julebyen» på jakt etter gaver og gode juleopplevelser.

På bildet Øystein Venås Sørensen som inviterer på en kopp varm gløgg.

Foto: Turid Skjævestad

Nye tilsette

Foto: Egil Mongstad

SVERRE ØVRELID STEEN (41) er tilsett som kommunikasjonsrådgjevar i Strømmestiftelsen. Han skal særskilt arbeide med media og som samfunnskontakt. Steen har utdanning som journalist fra Høgskolen i Volda. Han har tidligere arbeidd som journalist i Møre-Nytt, Nationen, Nynorsk Pressekontor og Dagsavisen.

Steen har også arbeidd i Direktoratet for nødkommunikasjon. Han kjem til Strømmestiftelsen frå jobb i Velferdsetaten i Oslo kommune, der han hadde ansvar for ekstern kommunikasjon.

Foto: Egil Mongstad

Tusen takk!

I 2021 HAR vi mottatt 3.931.893 kroner i testamentariske gaver og gaver i forbindelse med merkedager som bursdager, bryllup, minnegaver og jubileum. Tusen takk til alle dere som på denne måten støtter arbeidet vårt i kampen mot fattigdom.

JUBILEUMSGAVER

Maj Helene Bekkevold, 29 år
Ida Melhus, 30 år
Kristin Espegren, 32 år
Marthe Aske Waale, 40 år
Annlaug Aasen Thorjussen, 40 år
Knut Morten Grønneng, 70 år
Asbjørn Dalane, 70 år
Erna Kjetså, 70 år
Rigmor G. Strømme, 75 år
Totalt: 38.800,-

MINNEGAVER

Angjerd Kristine Halsnes, Tromsø
Jori Stene, Sandnes
Kåre Norvald Sellevoll, Halden
Arne Daviknes, Fyllingsdalen
Totalt: 22.500,-

TESTAMENTARISKE GAVER

Ester Jørve Johansen, Oslo
Rolf Kvía, Nærbø
Astrid Svege, Flekkefjord
Ellen Betty Brathole, Bergen
Kristine Engemoen, Stange
Johanna G. Beisland, Grimstad
Totalt: 3.870.593,-

Dersom du ønsker en fortrolig samtale for å snakke om en testamentarisk gave, kan du ta kontakt med vår medarbeider Turid Skjævestad på telefon 38 12 75 00, eller e-post til turid.skjaevestad@stromme.org

Regn og en flom ødela det gamle huset til Sauima Rashdi Seifu (45) og barna. Takket være en spare- og lånegruppe og hardt arbeid bor familien nå tørt og godt i et nytt hus.

Mamma Seifu trosser regn og fattigdom

Tekst og foto MAIA SUNNIVA FINNESTRAND — SINGIDA, TANZANIA

Det var regnet som ødela alt. Et kraftig regnvær og en flom ødela taket på huset vi bodde i, og det ble vanskelig å reparere det. Når det regnet, dryppet og rant det vann ned over alt. Vi kunne nesten ikke være inne, og det var ikke mulig å sove når det stod på som verst, forteller Seifu.

Sammen med de to døtrene, Fatuma Athuman (24) og Zamzam Athuman (18), sitter hun nå tørt og godt i det nye hjemmet. Det er over tre år siden de flyttet. Huset de nå har er både større og mye bedre og har en stor, åpen stue og tre soverom.

Mamma Seifu ble med i en lokal spare- og lånegruppe i 2017. Det forandret livet hennes. Hun begynte å spare og etter hvert også å låne. Nå har det gått fem år, og til sammen har hun tatt seks lån. Det er takket være spare- og lånegruppa at hun har kunnet bygge det nye huset, sende sin yngste datter på skole og fått nok penger til å drive sin egen virksomhet. Hun jobber på det lokale markedet, der hun selger grønnsaker og andre ferskvarer. Hver dag omsetter hun for om lag 40-50 kroner. Lånene har hun betalt tilbake, og familien har fått det mye bedre og har gått fra å spise to til nå å spise tre måltider om dagen.

Deler av det gamle huset er fortsatt i bruk. Et av barnastidligere soverom er gjort om til kjøkken, og i et av rommene har hun kyllinger som hun aler opp.

Pandemien har gjort at omsetningen på markedet er noe redusert. Men Seifu er optimist. Hun vil bygge et større hus, utvide virksomheten på

markedet med flere varer og ta et nytt lån, og så vil hun drive jordbruk og dyrke mais og bønner på et jordstykke hun har like ved boligen.

Med en drøm om gangen bygger Seifu sin egen framtid. Hun er stolt over alt hun har fått til så langt.

HVER DAG er Seifu på markedet, der hun selger grønnsaker og andre ferskvarer.

FATUMA Athuman (24) og Zamzam Athuman (18), bor sammen med sin mor og 26 år gamle bror i det nye huset.

TV-EN ble med da familien skulle flytte fra det gamle huset til det nye.

HUSET med en stor stue og tre soverom, var ferdig i 2019 og kostet 3.000.000 TZS (ca. 11.500 kr). Seifu ønsket å ha et tryggere og mer moderne hus enn hva de hadde før.

Santos Dogga (18) glemmer aldri dagen naboene ble skutt.
Han husker barndommen som en tid full av frykt.

– Sjelen min får aldri fred

Tekst og foto SOFI LUNDIN – PALORINYA, UGANDA

Santos Dogga (18) glemmer aldri den dagen naboene ble skutt foran øynene hans. Konflikten i hjemlandet har tatt livet av mange i familien.

– Soldatene mistenkte naboen min for å støtte opprørerne. En dag drepte de ham. Vi var alle redde for å bli drept. Derfor flyktet vi, sier 18-åringen. Blikket er tomt, og han skjelver på hendene når han snakker om det.

Når Strømmestiftelsen møter Santos i bosetningen for flyktninger i Palorinya i Nord-Uganda, er det fire år siden flukten. Hjemme i Sør-Sudan gikk han på skole og hadde drømmer for fremtiden. Men nå er alt annerledes.

HJELP MED VONDE FØLELSER

Santos jobber hver dag. Han graver sand som han selger og kan tjene rundt 40 000 shilling (rundt 95 kroner) i måneden på det. Men det holder ikke, og Santos er avhengig av de månedlige matrasjonene han får gjennom FNs høykommissær for flyktninger.

– Jeg elsket skolen, men jeg hadde ikke skolepenger og måtte slutte. Jeg føler jeg har mistet alt fremtidshåp. De brente huset vårt og drepte mange jeg er glad i. Sjelen min får aldri fred, sier han.

Nå har Santos fått en person han kan snakke med om de vonde følelsene. Hjelpen

får han gjennom et nytt initiativ som Strømmestiftelsen og partneren CEFORD (Community Empowerment For Rural Development) står bak.

– Vi ser et enormt behov for psykososial støtte i bosetningen. Flyktningene har opplevd grusomme ting, og de trenger noen å snakke med, sier Anna Ababiku fra organisasjonen CEFORD.

“

Flyktningene trenger noen å snakke med

Anna Ababiku (CEFORD)

TO MILLIONER PÅ FLUKT

Programmet gir flyktninger med behov for psykososial støtte en person som de kan forholde seg til. Er det behov for spesialbehandling og medisiner kan de tilkalle

samarbeidspartnere som helseinstituttet MTI (Medical Teams International) og organisasjonen TPO (Restoring Hope Transforming Lives). De har jobbet med psykososial støtte til flyktninger i en årrekke.

FLYKTET MED SIN SYKE MOR

I skyggen av noen trær sitter Annet Ledu (19). Hun har hendene fast knyttet i fanget. Det er varmt, og svetten renner.

Da soldatene kom til hjembyen Kaju Keji, flyktet hun sammen med sin syke mor. Hun rakk så vidt å komme til Uganda før moren døde. De siste årene har vært preget av stor usikkerhet. Hun er redd. For noen måneder siden giftet hun seg. Hun trodde alt skulle bli bedre.

Santos Dogga (18) glemmer aldri dagen da naboene bli skutt foran øynene hans. Noen ganger føles livet bare mørkt. Det hjelper å snakke med noen som lytter, sier han.

– Men jeg tok feil. Han jeg giftet meg med har flere koner, og han drikker mye. Livet som kvinne her er tøft og jeg trodde han ville gi meg et godt liv. Nå ser alt mørkt ut. Jeg trenger noen å snakke med om alt det vanskelige, sier Annet.

GIFTER BORT UNGE JENTER

Ved siden av henne sitter Henry Kaya som er terapeut i prosjektet.

– Vold, alkohol og traumer etter krigen er store utfordringer, og behovet for hjelp er enormt. Vi sliter med å hjelpe alle, sier Kaya. Han er selv flyktning og har jobbet som terapeut gjennom kirken hjemme i Sør-Sudan.

– Jeg har nettopp vært hos en ung jente som ba om hjelp fordi foreldrene hennes vil gifte henne bort. Fattigdom gjør at unge jenter her blir koner og mødre istedenfor å fullføre skolen, sier han.

PANDEMIEN ØKER PRESSET

Koronapandemien har gjort at Uganda i lange perioder har vært nedstengt. Økt fattigdom, stor arbeidsledighet og usikkerhet for fremtiden gjør at flere sliter psykisk. Restriksjoner har hindret folk fra å ta arbeid, og flyktningene forteller at pandemien har redusert matrasjonene og skapt økt fattigdom.

– Vi har ikke nok penger til å nå ut til alle som trenger oss, sier prosjektleder Joknas Bitekere i organisasjonen TPO, en av landets største organisasjoner som arbeider med psykisk helse.

– Koronaen har virkelig økt behovet for psykososial hjelp, og folk skriker etter hjelp. Samtidig har korona vært med å redusere stigmaet knyttet til mentale lidelser. Det er positivt og gjør at mange forstår at mental helse er svært viktig, sier Joknas på telefon med Strømmestiftelsen.

Fire ganger i uka møter Santos Dogga sin kontaktperson. Da snakker de om alt det som er vondt og vanskelig og prøver å se fremover. I dag tør 18-åringen drømme. Han ønsker å gå videre på skole.

– Utdanning er det eneste som kan hjelpe oss her. Med utdanning finnes det håp, sier Dogga.

Annet Ledu (19) sammen med sin kontaktperson Henry Kaya som jobber som terapeut i Palorinya gjennom Strømmestiftelsens prosjekt for mental helse.

Elipendo Edward Mathayo (19) er tidlig oppe hver eneste dag for å selge frokost og kaker på markedet i landsbyen Kiomboi.

Vil ha eget bakeri

Tekst og foto MAIA SUNNIVA FINNESTRAND – SINGIDA, TANZANIA

Jeg liker å lage mat, sier Elipendo med et smil og griper tak i en kassava-rot hun skal rense. Hver morgen, mens stjernene fortsatt lyser, og før sola har begynt å fargelegge landsbygda med sine gylne og varme stråler, er 19-åringen i gang med arbeidsdagen. I dag, som alle andre dager står vitumbua på menyen. Det er en populær tanzaniansk frokostrett laget av rismel og kokosmelk og stekes i et spesielt jern. (Jernet ligner det vi kaller et munke-jern (red.anm). Vitumbua nytes best med en kopp varm te. Å lage retten er tidkrevende, og det er ikke alltid hun selv rekker å spise frokost før hun må til markedet.

SJEF I EGET LIV

Etter markedet begynner jobben med å forberede kassava som hun senere skal frityrsteke og selge. Dette gjør hun sammen med moren sin. For et år siden ble Elipendo, som har en sønn på to år, med i Bonga, livsmestringskurset «Sjef i eget liv». For den unge alenemoren er det viktig å være selvstendig både økonomisk og på annen måte. Alt som 16-åring hadde

hun begynt å selge frityrstekt kassava. Senere ble hun med i en spare- og lånegruppe og lånte penger for å utvide arbeidet sitt. Mest av alt ville hun unngå å være økonomisk avhengig av noen. Derfor startet hun å arbeide og være tidlig oppe for å selge på markedet.

GIR MEG SELVTILLIT

– Bonga betyr mye. Det holder meg i gang og gir meg selvtillit, og det hjelper meg til ikke å gi opp jobben og drømmene mine, sier hun.

Da hun skulle velge et yrke hun ville lære mer om på livsmestringskurset, valgte hun dekorasjon og catering. Det har vært lærerikt. Nå har hun også lært hvordan hun skal utvide tilbudet sitt og for eksempel lage kaker som sambusa, brød og mye mer.

– Å ha en jobb betyr så mye. Nå kan jeg forsørge barnet mitt. Jeg har penger til daglige utgifter og til mat, klær og sko til både meg selv og gutten min. Jeg har også penger, slik at jeg kan hjelpe foreldrene mine, sier hun. Hun mener skolegang er viktig og vil at gutten skal få en god utdanning.

– Å ha en jobb gir meg fred. Nå kan jeg klare økonomiske utfordringer og forsørge barnet mitt, forteller Elipendo og steker flere vitumbua hun skal ta med til markedet.

CATERING OG KASSAVA

– Drømmen min er at jeg en dag kan kjøpe et stykke land. Der skal jeg bygge hus, få mitt eget bakeri og dyrke solsikker, peanøtter og bønner, slik som foreldrene mine. Så skal jeg lage mat og kanskje en dag ha en catering som kan gi god inntekt, sier hun.

Nå tjener hun hver dag fra 40 til 60 kroner på det hun selger.

Det er ettermiddag. Solen er alt i ferd med å kaste lange skygger, og Elipendo er klar til å selge kassava. I gryta bobler og freser det når hun forsiktig senker et stykke av den populære roten ned i den varme oljen. Så kommer kundene.

Gloria håper fortsatt

Gloria Gire (30) har vært flyktning så lenge hun kan huske. Første gang hun kom til Uganda som flyktning var en gang på 1990-tallet. Nå er hun her igjen.

Tekst og foto SOFI LUNDIN – PALORINYA, UGANDA

Livet som flyktning er ikke nytt for Gloria som fortsatt drømmer om et liv der hun ikke er på flukt. For skuffelsene har vært mange og store for firebarnsmoren. Da håpet om fred i Sør-Sudan begynte å spre seg i begynnelsen på 2000 tallet, reiste hun tilbake til hjemlandet. Men så – en søndag for over fire år siden – kom soldatene på nytt til hjembyen, Kaju Keji, og Gloria og familien ble flyktninger igjen.

– Vi hørte skudd og måtte løpe. Vi fikk ingen ting med oss. Hundrevis av mennesker døde. Flukten tok oss på nytt til Uganda, forteller firebarnsmoren.

De kom til bosetningen for flyktninger i Palorinya nord i Uganda og måtte begynne helt på nytt igjen. Ifølge tall fra FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) fra august 2021, er det 125 000 flyktninger i denne bosetningen.

BARNA DRIKKER

Hjemme gikk Gloria på skole. Hun drømte om en utdanning, men nå som flyktning er

mulighetene færre. Uten sparepenger familien avhengig av hjelpen de får fra UNHCR. Barna fikk begynne på skolen, men i mars 2020 kom korona, og skolene ble stengt.

– Det har vært en fryktelig tid, særlig for barna, sier hun. (Når dette leses har skolene åpnet igjen i Uganda etter å ha vært stengt i to år. (red.anm.))

Gloria kikker bort på en åpen plass, der barna hennes leker barbeint i den solvarme sanden.

– Jeg er redd for barna mine. De stengte skolene har gjort at mange jenter er blitt gravide, og unge gutter drikker alkohol og tar narkotika. Jeg prøver å hjelpe dem så godt jeg kan, men det er vanskelig å betale skolepenger når du ikke har jobb, så det er ikke enkelt, sier firebarnsmoren.

KRITISK SITUASJON FOR UNGDOMMER

Et lite steinkast bortenfor sitter Ali Francis (22) og blar i sin bibel. Han har vært foreldreløs siden han var liten, og vokste opp hos bestemor. Da krigen kom nærmere, flyktet de til Uganda. Før flukten var han student i hjembyen Kaju Keji, og om kveldene jobbet han for å hjelpe sin bestemor.

– Det verste med å være ung flyktning er at det er total mangel på muligheter. Jeg har ikke

Gloria Gire med den ene sønnen. Hun drømmer om å kunne utdanne de fire barna sine, men situasjonen som flyktning er langt fra enkel.

Ali Francis (22) måtte avbryte utdanningen da han ble flyktning.

råd til skolegang, og det er lite å holde på med. Koronakrisen har gjort alt ti ganger verre, sier han og blir stille når han tenker på hverdagen han lever nå. Han forteller at mange ungdommer har det vanskelig, og at mange av vennene hans er blitt avhengig av alkohol og narkotika.

– Det er mange organisasjoner her, men få har programmer som retter seg mot oss som er unge.

Da koronaen kom, fikk vi beskjed om å ikke gå langt fra hjemmene våre. Men som flyktning er du avhengig av et sosialt liv for å ikke bli mentalt syk. Pandemien har alvorlige konsekvenser for oss, sier han.

BLE TRUET MED VÅPEN

I et helt annet område i Palorinya møter vi Rose Awadiya (38). Hun er alene med åtte barn. Hun forsøker å forsørge seg og familien med å ta jobber utenfor bosetningen. Men det gav ikke nok. Hun bestemte seg for å reise tilbake til Sør-Sudan for å jobbe og for å selge familiehuset som de forlot da krigen kom.

– Det var vanskelig å reise fra barna, men jeg så ingen annen utvei, sier Kadoru. Da hun kom til huset i hovedstaden Juba, fant hun en annen familie der.

– Jeg prøvde å fortelle dem at huset er mitt, men de truet meg med våpen, og jeg måtte dra derfra. Siden jeg mistet papirene på huset i krigen, kunne jeg ikke bevise at det var mitt.

Jeg reiste tomhendt tilbake til Uganda. Men det er vanskelig her. Vi klarer oss ikke på maten vi får her. Uten jobber får ikke barna mine gå på skolen. Jeg drømmer om fred i Sør-Sudan. Da drar jeg hjem igjen, sier hun.

– DET ER LOV Å DRØMME!

Alle vi snakker med i Palorinya forteller om utallige problemer som flyktning.

– Vi pleide å få 12 kg mais per person per måned. Nå får vi åtte. Når det ikke er penger og du ikke har noen inntekt, så gjør hver kilo du kan få en stor forskjell, sier Gloria Gire.

Hjemme i Sør-Sudan var hun bonde og dyrket egne matvarer. Hun jobbet også frivillig med å gi psykososial støtte til barn og unge. Det jobber hun fortsatt med i Uganda.

– Folk må få snakke om alt de har opplevd. Å leve med traumer og vonde minner er ødeleggende. Du vil aldri bli kvitt de vonde tankene, men du kan lære deg å leve med dem, sier Gloria.

Hun håper hun en dag kan dra tilbake til hjemlandet. Men så lenge det er konflikt der blir familien i Uganda.

– Det er ingen som vet hva fremtiden vil gi, men det er lov å drømme. Det viktigste for meg er at jeg kan gi barna mine en fremtid. Det første steget er å få dem tilbake til skolen, sier Gloria Gire.

Åttebarnsmoren Rose Awadiya (38) sammen med noen av barna. Hun er en av mange alenemødre som flyktet fra krigen i Sør-Sudan.

UNIK FLYKTINGEPOLITIKK

Uganda har rundt 1,5 millioner flyktninger, flere enn i noe annet land i Afrika. De fleste kommer fra Sør-Sudan, Den demokratiske republikken Kongo (DRC), Burundi og Somalia. Palorinya er den nest største bosetningen for flyktninger i Uganda. Rundt 80 prosent av flyktningene her er kvinner og barn. Landet har fått ros for sin sjenerøse

flyktningepolitikk. Ifølge landets flyktninglov fra 2006 er flyktninger garantert retten til arbeid og bevegelsesfrihet, og de bor i bosetninger i stedet for i flyktningleirer. Pandemien har ført til redusert matforsyning i bosetningene. I en undersøkelse som har kartlagt flyktningenes situasjon forteller 64 prosent av intervjuobjektene

at de regelmessig går tom for mat. Mindre mat og økt fattigdom har ført til kraftig økning i prostitusjon, barneekteskap og selvmord. – Jeg er veldig bekymret for at flyktingers levevilkår ikke bare blir dårligere, men helt uholdbare, sier FNs høykommissær for flyktninger i Uganda, Joel Boutroue.

Ny skole, nye drømmer

Makoro smiler forsiktig og skriver på tavla. Hun elsker skolen, og er glad for vennene hun kan være sammen med der.

Tekst og foto EGIL MONGSTAD – FAKARO DARNI, MALI

Makoro er trett når hun kommer hjem. Skoledagen har vært lang og spennende. Nå er det ettermiddag, og hun er hjemme. Åtte-åringen går i første klasse i landsbyens Speed School sammen med 29 andre – 15 jenter og 14 gutter. 12 av dem hadde sluttet, eller aldri fått begynne på den vanlige skolen. Men nå vil Speed School gi dem en ny sjanse.

STORFAMILIEN

I dag står matte og skriving på timeplanen. På tavla skriver læreren regnestykker. Ett for ett kommer barna opp og løser oppgaven.

– Jeg liker skolen. Det er gøy å være der. Jeg lærer så mye, og så kan jeg leke sammen med vennene mine, sier Makoro og smiler forsiktig. Da faren hennes døde for fem år siden, flyttet hun og moren til en av brødrene hans. Der bor de nå, 40 barn, 12 mødre og åtte fedre i en storfamilie. Bare ti av barna går på skolen.

SKOLE OG HUSARBEID

– Utdanning er viktig. Men det er dyrt. Hvert barn koster 5000 cfa (ca. 80 kr) i måneden i skolepenger. I tillegg kommer skolebøker, skolemat og mer. Vi klarer ikke å gi alle barna våre utdanning. Men Speed School koster ikke noe for oss. Det betyr at Makoro kan få en ny sjanse til utdanning, sier Madibo Dumbia. Han er onkel til Makoro og den eldste i storfamilien.

Makoro tørker en tåre. Det forsiktige, glade smilet er tilbake. Øynene stråler når hun viser meg noen av skolebøkene sine. Hver morgen, når

sola er i ferd med å stå opp, går hun og de andre barna de fire – fem kilometerne til skolen. Den lange skoleveien gjør at hun ikke kan komme hjem i lunsjpausen, og må ha med seg mat. Heldig vis er de flere så de kan spise sammen. Hjemme er hun ikke før utpå ettermiddagen.

– Da må jeg dusje og sove litt før jeg må hjelpe mamma med husarbeid, vaske og gjøre rent, sier hun. Og når hun kan, får hun leke sammen med vennene sine. Da kaster de ball, og hun er glad i å synge.

DRØMMEN

– Jentene våre har like mye rett til utdanning. Før var det guttene som fikk gå på skolen. Jentene skulle giftes bort i 13 – 14 års alderen, de voksne ville ikke kaste bort penger på skolegang til døtrene sine. Nå er det ikke slik, sier mamma Mariam Diarra og er glad datteren har fått en ny sjanse.

– Jeg fikk aldri gå på skolen. Men utdanning er viktig. Derfor ble jeg så glad da hun kom inn på skolen, sier hun.

Makoro er trygg nå, og jenta er et stort smil. Sammen med venner leker hun kanonball på en åpen plass. En gjeter fører noen sauer forbi. Barna løper, smiler og ler. Speed School har gitt henne nye muligheter. Nå kan hun drømme og håpe at hun kan gå videre på skolen og klare å få en utdanning.

– Tenk om jeg kunne bli lege en dag, tenk om jeg hadde klart det, sier hun med et forsiktig smil.

Makoro er heldig og en av dem som har fått begynne på Speed School og lære å lese og skrive.

Som Hjertevenn hjelper du barn til en trygg hverdag, oppvekst og fremtid!
Gjennom barnehager og skoler hjelper Strømmestiftelsen barn i noen av verdens fattigste land. Bli med du og – sammen kan vi hjelpe enda flere.
Les mer om Hjertevenn: strommestiftelsen.no/hjertevenn

Veien ut av fattigdom starter første skoledag

Strømmestiftelsen

BEKJEMPER FATTIGDOM

Les mer om arbeidet på strommestiftelsen.no